

УДК 94(477)«19/20»

ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕНЕЗИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ У ПРАЦЯХ М. БРАЙЧЕВСЬКОГО: РАДЯНСЬКИЙ ПЕРІОД – 2000 Р.

Шакурова О.В.

Науково-дослідний інститут українознавства

У статті проведено аналіз зміни підходів до наукового дослідження генези українського народу у працях М. Брайчевського. Проаналізувавши науковий доробок М. Брайчевський кінця ХХ – початку ХХІ ст. виявлено, що вчений вперше в незалежній Україні розпочав ревізію ідеологічних догматів, пов'язаних з так званою давньоруською народністю та сформував основи ранньосередньовічної концепції походження українського народу. М. Брайчевський присвятив дослідженню етногенетичної проблематики східнослов'янських народів загалом й українців зокрема майже усе своє життя. Після виходу його монографії «Походження Русі» у 1968 р, яка стала квінтесенцією його тогочасних етногенетичних розробок, він і в подальшому майже 30 років удосконалював свої етногенетичні напрацювання. Лише з відновленням Української державності М. Брайчевський отримав можливість викласти власне бачення на проблему походження українського народу без цензурних обмежень, на які мусив зважати у добу СРСР. У книзі «Конспект історії України», опублікованій у 1993 р. він виклав власну концепцію українського етногенезу: анти – початкова Русь V–VII ст. – Київська Русь IX–XIII ст., лише згодом від цього первісного загально-руського (праукраїнського) стовбура у першій половині XI ст. відокремилася білоруська етнічна спільнота, а у середині та другій половині XII ст. – російська спільнота, а українська етнічна спільнота продовжувала свій поступальний і цілеспрямований розвиток. В одній із його останніх статей, присвячених українському етногенезу «Етногенетичні проблеми і походження українського народу» (2000 р.), найбільш яскраво прослідковується його бачення походження українців – давньоруська народність насправді була давньоукраїнською, і саме вона стала основою формування інших східнослов'янських народів: білоруського та російського.

Ключові слова: Україна, українці, український етногенез, М. Брайчевський, давньоруська народність, теорія ранньосередньовічного походження українців.

Постановка проблеми. Дослідження теорій походження українського народу є актуальною науковою проблематикою. Зміна світоглядних підходів до наукового осмислення проблеми українського етногенезу спонукає вчених по новому поглянути на наукові доробки науковців радянської доби та показати зміну їх наукових поглядів в умовах незалежної України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Творча біографія, особистість та історіософська концепція М. Брайчевського достатньо повно висвітлені у сучасній українській історичній науковій думці. Зокрема, до цієї теми зверталися Н. Абашина, І. Андрусак, О. Балагура О. Бодак, Я. Боровський, Л. Винар, І. Винокур, І. Гирич, Я. Дзира, Т. Заморіна, Г. Івакін, Д. Ісаєвич, Я. Ісаєвич, Ю. Кухарчук, С. Наливайко, Ю. Павленко, Ю. Мицик, П. Радько, М. Сагайдак, О. Сущенко, І. Тукаленко, О. Янівець. Однак, етногенетична концепція М. Брайчевського не достатньо досліджена у новітній українській історіографії та потребує більш глибокого вивчення. Наразі проблему походження українського народу у працях М. Брайчевського досліджує Л. Залізник [6; 7].

Висвітлення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Висвітлено ставлення М. Брайчевського до проблеми давньоруської народності та показано, що згідно з поглядами вченого, давньоруська народність насправді була давньоукраїнською.

Мета статті. Головною метою статті є аналіз зміни підходів до наукового дослідження генези українського народу у працях М. Брайчевського. Для досягнення поставленої мети є доцільним вирішення таких дослідницьких завдань: проаналізувати етногенетичний доробок М. Брайчевського радянської доби; охарактеризувати зміну

поглядів вченого на проблему походження українського народу з відновленням Української державності; підвести підсумки дослідження.

Виклад основного матеріалу. Монографія Ю. Брайчевського «Походження Русі», видана у 1968 р., була, на нашу думку, революційною у українській історичній науці. Тут вперше було піднято важливі історіографічні та етногенетичні питання, які до того часу майже не висвітлювалися в українській радянській науці. Аналізуючи наратив цього дослідження, хочемо відзначити, що в ті часи вчені мусили працювати в контексті комуністичної парадигми. Щодо етногенетичної проблематики, то панівною на той час була теорія про давньоруську народність, як «колицку трьох братніх народів», тому будь-які спроби переглянути її вважалося проявом українського буржуазного націоналізму і жорстоко каралися тоталітарною системою. М. Брайчевський на той час вважався партійним керівництвом «не благонадійним» і внаслідок цього він був змушений постійно займатися само цензурою і дуже обережно висловлювати свої наукові переконання.

Разом з тим, у своїй монографії М. Брайчевський намагався осмислити досягнення попередніх вчених і викласти власне бачення етногенезу східних слов'ян. На його думку, для того щоб проблема етногенезу нарешті перейшла на якісно новий щабель розробки, необхідні серйозні дослідження, які б дозволили розібратися в теоретичних питаннях і виробити таку концепцію загального етногенетичного процесу, яка б не мала як внутрішніх, так і зовнішніх суперечностей, і дозволила б відповісти на питання походження східнослов'янських народів.

З цією метою вчений проаналізував наявні на той час археологічні, історичні, мовознавчі та інші

джерела, прямо та опосередковано пов'язані з етногенетичною проблематикою та дійшов висновку, що «...головним акумулюючим ядром як у процесі формування давньоруської народності, так і в процесі утворення Київської держави...» [4, с. 162] було етнічне утворення Русь, яке виникло у середині I тис. Первинним ядром цієї спільноти була територія Середньої Наддніпрянщини з Києвом, Черніговом, Переяславом та землі, які належали до цих центрів. Тобто, «...первинно цей термін був іменем тільки середньодніпровських слов'ян, а потім, в міру консолідації східнослов'янських племен і утворення Київської держави, поширився на всю територію останньої» [4, с. 163]. «Яка ж частина східних слов'ян утворила первинну Русь, і до якого часу слід відносити її виникнення та існування?» [4, с. 163] – ставить логічне питання М. Брайчевський. І, відповідаючи на нього, зазначає, що роль полян у створенні Русі була визначальною, вони стали ядром, навколо якого відбувалася консолідація Русі. Але, твердить далі дослідник, «...Русь – це поляни, але поляни не дорівнюють Русі. Русь – нове історичне явище, що прийшло на заміну Полянському (Антському) союзу, коли той розпався, або, якщо завгодно, – новий Полянський союз, що утворився на руїнах першого в інших територіальних границях. Це новий етап у процесі генезису і Русі, як етнічного явища, і давньоруської держави, тому вважаємо доцільним називати його – на відміну від Полянського (Антського союзу) – Полянським (ранньоруським князівством» [4, с. 164].

Розглядаючи структуру Русі або давньоруської народності вчений стверджує, що її складна структура має глибокі генетичні основи, бо кожне з конкретних літописних племен мало в своїй основі якійсь особливий етнічний субстрат, а саме: «...поляни – племена черняхівської культури; деревляни – мілоградську групу племен; сіверяни – юхнівську групу племен; дреговичі – племена городищ штрихованої кераміки; кривичі – племена городищ смоленського типу; в'ятичі – племена мощинської культури; ільменські словени – певну групу племен текстильної кераміки» [4, с. 189].

Історичний розвиток зазначених племен відбувався навколо трьох центрів: південного, північно-східного та північно-західного. Головним ядром у формуванні південного центру, тобто української народності, був Полянський лісостеп, другого центру – російської народності – верхів'я Дніпра, Оки і Волги, третього центру – білоруської народності – область дреговичів та полочан. Отже, твердить вчений, «...предками кожного з трьох сучасних східнослов'янських народів було передусім населення тих земель, які в пізніші часи утворили їх етнічні території» [4, с. 189].

Саме тому М. Брайчевський зазначає, що «...здається невдалою поширена формула: «давньоруська народність – спільний предок трьох народів – російського, українського та білоруського». Вона надто спрощує проблему; з неї виходило б, що, скажімо, кривичі або ільменські словени були в такій же мірі предками сучасних українців, як поляни чи сіверяни. Тому вважаємо більш правильним говорити про те, що Русь становила спільний період (або етап) в історично-

му розвитку трьох східнослов'янських племен» [4, с. 189].

Отже, монографія М. Брайчевського «Походження Русі» відіграла істотну роль у розвитку української радянської історичної думки та дала змогу вивести проблему етногенезу східнослов'янських народів на якісно новий рівень теоретичних узагальнень.

Лише зникненням СРСР колишні радянські вчені отримали можливість вільно досліджувати проблему походження українського народу. М. Брайчевський також активно долучився до цього процесу і вже у 1993 р вийшла друком його наукова праця «Конспект історії України», в якій окрім суто української новітньої історичної концепції, М. Брайчевський виклав власне бачення проблеми походження українського народу.

На думку дослідника, етногенез – одна з найскладніших проблем стародавньої історії. Тринадцять років пошуків було так званою індоєвропейською концепцією з її увявленням про прамову, пранарод, і прабатьківщину, а процес етногенезу уявлявся як послідовний поділ пранароду – носія певної прамови – у наслідок розселення за межі первісної прабатьківщини [3, с. 24].

У радянській історіографії індоєвропейській теорії було протиставлено «нове вчення про мову» академіка М. Марра, яке, однак, зазнало нищівної критики в 1950 р. [3, с. 24]. Його суть полягала в тому, що замість руху від початкової єдності до множинності стверджувався протилежно спрямований рух – від первісної множинності до консолідованої єдності – методом злиття, схрещення, інтеграції. Спільною помилкою обох концепцій, відзначає М. Брайчевський, було ототожнення процесу глотогенезу (виникнення мов) і етногенезу (утворення народів), які хоча і пов'язані, але майже ніколи не збігаються, що зумовлює потребу чітко розрізняти поняття мовних і етнічних предків. Що ж до механізму розвитку етносів, М. Брайчевський вважав, що в етногонічному процесі диференціація й інтеграція діалектично поєднувалися, тому зводить всю складність до однієї якоїсь лінії – небезпечно і нефахово [3, с. 24–25].

Етногенез українського народу М. Брайчевський пов'язує з проблемою походження слов'ян, які вже від рубежу нової ери виступають у писемних джерелах під назвою венедрів. Їм відповідають археологічні пам'ятки зарубинецької і пшеворської культур (II ст. до н.е. – II ст. н.е.), що охоплюють верхню частину басейну Одри, майже всю Надвіслянщину, Середню та Верхню Наддніпрянщину, Верхню Надбужанщину, а в басейні Дністра у той же час жили племена липицької культури, з якими пов'язують, зокрема і Птолмей, найдавніші згадки етноніма «слов'яни». У II ст. н.е. у південній (лісостеповій) частині Східної Європи формується велика східнослов'янська група племен, яка в пізньоантичних джерелах має назву «анти», що разом із спорідненими склавинами займали величезні простори від Грону й Верхньої Одри на заході до Сейму на сході, саме на цій території в II – початку VII ст. існувала черняхівська культура [3, с. 33–34].

Наприкінці XIX ст. М. Грушевський висловив гіпотезу, що «анти» є тогочасною назвою українців. З цього приводу М. Брайчевський зауважив, що ця думка виглядає цілком правдоподібною,

але потребує певного уточнення. Зокрема, на його думку, безпосередніми предками українців були не тільки племена черняхівської культури, а й населення Полісся – пізніші деревляни та сіверяни, тому ставити знак рівності між антами й сучасним українським народом не можна – «це б означало спрощення дійсного етногенічного процесу» [3, с. 34].

Власну концепцію походження українського народу М. Брайчевський сформулював так: «Етнічний розвиток Русі йшов за схемою: анти – початкова Русь V–VII століть – Київська Русь IX–XIII століть. У першій половині XI століття від спільного стовбула відгалужується білоруська етнічна спільнота. Головною основою її були Полоцька земля, а також Псков та Смоленськ. У середині та II половині XII століття визначилася російська спільнота, територіальним ядром якої стали Суздальська і Ростовська землі. Генетичною базою формування українського народу залишався отой первісний загальноруський стовбур. У 1187 році Іпатський літопис фіксує перший згадку етнічного імені «Україна» (від апелювативного терміна «країна»). Ареал застосування цього етноніма – уся Південна Русь, себто обшир, який і сьогодні званою Україною. Для літописців «Україна» – це і Середня Наддніпрянина, і Галичина, і землі над Західним Бугом...» [3, с. 52].

М. Брайчевський розкритикував так звану концепцію єдиної давньоруської народності, що стала науковим підґрунтям для пізньосередньовічної концепції походження українського народу. Учений наголошував, що теза про розпад давньоруської народності в наслідок феодальної роздробленості (яка певного часу набула популярності в українській історіографії), та гіпотеза про абсолютну етнічну єдність східного слов'янства, нібито розбиту лише монгольською навалою, є неприйнятними [3, с. 51]. «Основною помилкою обох концепцій було те, – писав М. Брайчевський, – що вони розглядали формування трьох східнослов'янських народів як акт єдиної дії; як розпад початкової загальноруської спільноти. У дійсності той процес не означав зникнення первинної Русі з історичного кону. Він мав складний діалектичний характер, у якому перепліталися як диференціаційні, так і інтеграційні тенденції» [3, с. 51–52].

Таким чином, походження українського народу М. Брайчевський вбачав за такою схемою: анти – початкова Русь V–VII ст. – Київська Русь IX–XIII ст., лише згодом від цього первісного загальноруського (праукраїнського) стовбура у першій половині XI ст. відокремилася білоруська етнічна спільнота, а у середині та другій половині XII ст. – російська спільнота, а українська етнічна спільнота продовжувала свій поступальний і цілеспрямований розвиток.

М. Брайчевський не зупинився на досягнутому. Впродовж 90-х років XX ст. видав низку статей, присвячених етногенезу українців, які стали основою його бачення походження українського етносу [1; 2].

Зокрема вчений наголошує, що у II ст. н.е. у лісостеповій частині Східної Європи сформувалася величезна група племен, археологічним відповідником якої була черняхівська культура II–VII ст. На думку М. Брайчевського, носіями черняхівської

культури були слов'янські племена, які грецькі джерела називали антами і склавинами. Вчений зазначає, що анти, які були східною частиною цього величезного масиву займали майже весь український Лісостеп, а склавини мешкали у південній Польщі та Східній Словаччині [2, с. 153].

Антський племінний союз розпався у середині VII ст. в результаті аварської навали, а на його місці у кінці періоду так званого «великого переселення народів» з'являється нове етнічне утворення – Русь, яке спочатку охоплювало тільки територію Середньої Наддніпрянини, а пізніше до цього утворення увійшли балтські племена північного сходу та фінно-угорські племена північного заходу. [2, с. 153–154].

Тобто, процес етногенезу вчений зображує у вигляді «...концентричних хвиль, що розходяться з одного центру, охоплюючи дедалі ширші простори і втягуючи до своєї сфери все нові й нові групи різноетнічного населення» [2, с. 152].

М. Брайчевський зазначає, що головним чинником етногенетичних процесів протягом I тис. до н.е. та I тис. н.е. було розселення, яке з одного боку призводило до етнічної диференціації (певний демографічний масив відокремився від основного стовбуру та залишаючись на нових землях втратив початкові зв'язки), з іншого – до етнічної консолідації [1, с. 19]. Таким чином, зазначає вчений: «Говорячи образно, стовбур слов'янського дерева не загинув внаслідок відгалуження нових етнічних пагонів; він і далі існував і поступував у системі слов'янської мовної сім'ї. Отож і процес утворення трьох східнослов'янських народів не означав розпаду Русі та її зникнення з історичної сцени. В основі того процесу теж лежало східнослов'янське розселення та колонізація іноетнічних земель» [1, с. 19]. Спираючись на ці теоретичні підвалини, М. Брайчевський стверджував, що генетичною базою для формування українського народу залишився основний загальноруський стовбур, тобто ті етнічні племена, які займали невелику територію у межах Середньої Наддніпрянини з містами Києвом, Черніговом, Переяславом Руським [1, с. 20–21]. М. Брайчевський підкреслює, що саме на цих територіях, згідно з Літописом жили поляни. Та зазначає, що «є підстава твердити, що самі анти і склавини називали себе полянами», а отже, наголошує вчений, «...це дає підстави вважати антив, полян та початкову русь за один народ» [1, с. 20].

Водночас, М. Брайчевський наголошує, що «анти не дорівнюють українцям, оскільки ці утвори репрезентують різні стадії етногенічного розвитку (за схемою: анти – Русь – українці). Предками нашого народу були не лише лісостепові племена, об'єднані в Антському (Полянському) союзі, а й населення Полісся (дереваляни та сіверяни), які до складу Антського царства не входили» [1, с. 21]. Отже, підсумовує дослідник саме антська (або полянська) група племен «...стала основним ядром тієї етнічної спільноти, яка від VII ст. дістала назву «Русь», а нині зветься українцями» [1, с. 21].

Переходячи до вирішення проблеми давньоруської народності як спільного предка трьох східнослов'янських народів вчений стверджує, що теорії про відносну єдність давньоруської народності, або про абсолютну її єдність, нібито

розвитку монголо-татарською навалою не розкривають суті проблеми. М. Брайчевський наголошує, що «Головною похибкою обох цих побудов було те, що вони розглядали формування трьох східнослов'янських народів як акт єдиної дії, як поділ початкової загальнооруської спільноти, у висліді чого «давньоруська народність» зникла з лиця землі. У дійсності цей процес не означав ліквідації первинної Русі...» [2, с. 154]. Етнічний розвиток «Русі», на думку М. Брайчевського, йшов за наступною схемою: анти – початкова Русь VI–VII ст. – Київська Русь IX–XIII ст. [2, с. 154]. Першою від цього спільного стовбуру на початку XI ст. відгалужується білоруська народність. Російська народність відгалузилася від цього, загальнооруського (або українського стовбуру) у другій половині XII ст. [2, с. 155]. Генетичною основою українського етносу, на думку М. Брайчевського, залишився «...отой загальнооруський стовбур у просторових межах колишніх полянських (антських), древлянських та частини сіверянських земель» [2, с. 155].

Тобто, згідно з поглядами М. Брайчевського, давньоруська народність була давньоукраїнською. І саме вона стала основою формування інших східнослов'янських народів.

Висновки. Проаналізувавши науковий доробок М. Брайчевський кінця XX – початку XXI ст. нами виявлено, що вчений вперше в незалежній Україні розпочав ревізію ідеологічних догматів, пов'язаних з так званою давньоруською народністю та сформував основи ранньосередньовіч-

ної концепції походження українського народу. М. Брайчевський присвятив дослідженню етногенетичної проблематики східнослов'янських народів загалом й українців зокрема майже усе своє життя. Після виходу його монографії «Походження Русі» у 1968 р, яка стала квінтесенцією його тогочасних етногенетичних розробок, він і в подальшому майже 30 років удосконалював свої етногенетичні напрацювання. Лише з відновленням Української державності М. Брайчевський отримав можливість викласти власне бачення на проблему походження українського народу без цензурних обмежень, на які мусив зважати у добу СРСР. У книзі «Конспект історії України», опублікованій у 1993 р. він виклав власну концепцію українського етногенезу: анти – початкова Русь V–VII ст. – Київська Русь IX–XIII ст., лише згодом від цього первісного загальнооруського (праукраїнського) стовбура у першій половині XI ст. відокремилася білоруська етнічна спільнота, а у середині та другій половині XII ст. – російська спільнота, а українська етнічна спільнота продовжувала свій поступальний і цілеспрямований розвиток. В одній із його останніх статей, присвячених українському етногенезу «Етногенетичні проблеми і походження українського народу» (2000 р.), найбільш яскраво прослідковується його бачення походження українців – давньоруська народність насправді була давньоукраїнською, і саме вона стала основою формування інших східнослов'янських народів: білоруського та російського.

Список літератури:

1. Брайчевський М.Ю. До проблеми походження українського народу / М.Ю. Брайчевський // Хроніка-2000. – Вип. 27–28. – 1998. – С. 11–21.
2. Брайчевський М.Ю. Етногенетичні проблеми походження українського народу / М.Ю. Брайчевський // На службі КЛІО. – Київ-Нью-Йорк-Львів, 2000. – С. 137–155.
3. Брайчевський М. Конспект історії України / М. Брайчевський. – К.: Знання, 1992. – 208 с.
4. Брайчевський М.Ю. Походження Русі / М. Брайчевський. – К.: Наукова думка, 1968. – 224 с.
5. Брайчевський М. Про походження українського народу / Михайло Брайчевський // Матеріали до української етнології. – Вип. 1(4). – К., 1995. – С. 72–82.
6. Залізник Л.Л. М.Ю. Брайчевський і походження слов'янських народів / Л.Л. Залізник // Михайло Брайчевський. Вчений і особистість. – К., 2002. – С. 67–83.
7. Залізник Л. Українці: витоки та історичні долі / Леонід Залізник – Київ: Темпора, 2011. – 424 с.

Шакурова О.В.

Научно-исследовательский институт украиноведения

ИССЛЕДОВАНИЕ ГЕНЕЗИСА УКРАИНСКОГО НАРОДА В РАБОТАХ М. БРАЙЧЕВСКОГО: СОВЕТСКИЙ ПЕРИОД – 2000 Г.

Аннотация

В статье проведен анализ изменения подходов к научному исследованию генезиса украинского народа в трудах М. Браичевского. Проанализировав научный потенциал М. Браичевский конца XX – начала XXI в. обнаружено, что ученый впервые в независимой Украине начал ревизию идеологических догматов, связанных с так называемой древнерусской народностью и сформировал основы раннесредневековой концепции происхождения украинского народа. М. Браичевский посвятил исследованию этногенетической проблематике восточнославянских народов в целом и украинцев в частности почти всю свою жизнь. После выхода его монографии «Происхождение Руси» в 1968 г., которая стала квинтэссенцией его тогдашних этногенетических взглядов, он и в дальнейшем почти 30 лет совершенствовал свои этногенетические наработки. Только с восстановлением украинской государственности М. Браичевский получил возможность изложить свое видение на проблему происхождения украинского народа без цензурных ограничений. В книге «Конспект истории Украины», опубликованной в 1993 году, ученый изложил собственную концепцию украинского этногенеза: анти – начальная Русь V–VII вв. – Киевская Русь IX–XIII веков. Только потом от этого первоначального общерусского (праукраинского) ствола в первой половине XI в. отделилась белорусская этническая общность, а в середине и второй половине XII в. – русская, а украинская этническая общность продолжала свое поступательное и целенаправленное развитие. В одной из его последних статей, посвященных украинскому этногенезу, «Этногенетические проблемы и происхождения украинского народа» (2000 г.), наиболее ярко прослеживается его видение происхождения украинцев – древнерусская народность на самом деле была древнеукраинской, и именно она стала основой формирования других восточнославянских народов: белорусского и русского.

Ключевые слова: Украина, украинцы, украинский этногенез, М. Браичевский, древнерусская народность, теория раннесредневекового происхождения украинцев.

Shakurova O.V.

Research Institute of Ukrainian Studies

RESEARCH OF THE GENESIS OF THE UKRAINIAN PEOPLE IN THE WORKS OF M. BRAYCHEVSKY: THE SOVIET PERIOD – 2000

Summary

The article analyzes the change of approaches to the scientific study of the genesis of the Ukrainian people in the writings of M. Braichevsky. Having analyzed the scientific achievements of M. Braichevsky at the end of the XX – the beginning of the XXI century. found that scientists first in independent Ukraine began an audit of ideological dogmas related to the so-called old Rus ethnic group and formed the foundations of early concept of the origin of the Ukrainian people. M. Braichevsky devoted himself to the study of the ethnogenetic problems of the East Slavic peoples in general and Ukrainians in particular, almost all his life. After the release of his book «The Origin of Rus» in 1968, which became his quintessential contemporary ethnogenetical development, he later almost 30 years perfecting his ethnogenetic developments. Only with the restoration of Ukrainian statehood M. Braichevsky got an opportunity to express his own vision of the problem of the origin of the Ukrainian people without censorship, which should have been taken into account during the Soviet Union. In the book "The Synopsis of the History of Ukraine", published in 1993, he outlined his own conception of Ukrainian ethnogenesis: ants – primitive Rus' of V–VII st. – Kievan Rus XIX–XIII centuries, only later on from this primitive all-Rus (pre-Ukrainian) trunk in the first half of the XI century the Belarusian ethnic community separated, and in the middle and second half of the XII century – the Russian community, and the Ukrainian ethnic community continued its progressive and purposeful development. In one of his recent articles on Ukrainian ethnogenesis "Ethnogenetic problems and the origin of Ukrainian people" (2000), most clearly traced his vision of Ukrainian origin – old Rus nation was indeed old Ukrainian, and that it became the basis for the formation of other Eastern nations: Belarusian and Russian.

Keywords: Ukraine, Ukrainians, Ukrainian ethnogenesis, M. Braichevsky, Old Rus nationality, theory of early medieval origin of Ukrainians.